Sirpa Pietikäinen
Euroopan parlamentin jäsen
Euroopan parlamentti
25.2.2021

Asia: VNS 7/2020 vp Valtioneuvoston selonteko EU-politiikasta

Arvoisa valiokunta,

Ohessa kirjallinen asiantuntijalausunto viitaten pyyntöönne.

Valtioneuvoston EU-selonteon lähtökohtana oleva tavoite *sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä Euroopan unionista, joka on maailman kilpailukykyisin ja sosiaalisesti ehein ilmastoneutraali talous* on oikea.

On tärkeää huomioida, että ilmasto- ja ympäristötavoitteiden eivät ole vastakkaisia talouden, innovaatioiden ja kilpailukyvyn kanssa, vaan ne kulkevat käsi kädessä. Meidän on turvattava luonnonvarojen elinvoimaisuus ja kestävä käyttö, jotta taloutemme voi toimia. Luonnonvarojen kestävä käyttö tulee integroida EU:n teollisuuspolitiikkaan. Suomella on monia vahvuuksia, kuten Suomen rooli kiertotaloudessa ja Maailman kiertotalousfoorumi WCEF:in perustajana, joita olisi voinut korostaa näkyvämmin.

Riittävä kunnianhimon taso

Olisin toivonut alkuun korostusta kunnianhimon tarpeen nostosta. Ilmastonmuutos ilmiönä on kiihtyvä, systeeminen, vaikeasti ennustettava ja siksi riskialtis. Ilmastonmuutos, aavikoituminen, metsäkato, maaperän köyhtyminen, luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemipalveluiden heikkeneminen ovat kaikki seurausta siitä, että käytämme enemmän luonnonvaroja kuin mikä on kestävää. Meidän tulisi asettaa tavoitteeksi pysyä maapallon kantokyvyn rajoissa. Nykyiset toimet ovat alimitotettuja. Selonteossa olisi voinut viitata ilmastohätätilaan, sekä kriisin resurssien ylikulutuksessa ja luonnon monimuotoisuudessa.

Positiivista on selonteon maininta, että *EU:n toimien ja tavoitteiden tulee perustua luotettavaan tutkittuun tietoon. Tiedepohjaisesti on arvioitava sekä valittavia toimia että valittujen toimien riittävyyttä ilmastonmuutoksen ja luontokadon pysäyttämiseksi sekä ympäristön tilan parantamiseksi.* Tämän lisäksi tarvitsemme harmonisoidut indikaattorit kehityksen mittaamiseksi sekä kokonaisvaltaisia elinkaarianalyysejä kokonaisten tuotantoketjujen vaikutuksista. Tätä tietoa pitää hyödyntää politiikan tehokkuutta arvioitaessa.

Ilmastonmuutos ja biodiversiteetti ovat tiiviisti kytköksissä toisiinsa. Ilmastonmuutos aiheuttaa muutoksia lajien elinympäristöissä, mikä vaikuttaa lajien kykyyn selvitä. Mitä enemmän lämpötilat nousevat, sitä harvempi laji pystyy selviämään. Toisaalta heikko ekosysteemien tila kärjistää ilmastonmuutoksen vaikutuksia siinä missä elinvoimaiset ekosysteemit lieventävät niitä.

Selonteossa tulisikin mainita aktiiviset toimet 2050 ilmastoneutraaliustavoitteen sekä biodiversiteettistrategian tavoitteiden saavuttamiseksi. Ei riitä, että nykyisiä toimia jatketaan, vaan kunnianhimon tasoa on nostettava.

Mitä pidempään ratkaisuja lykkäämme, sitä kalliimpia ja radikaalimpia ne tulevat olemaan. Jos alimitoitamme toimet nyt, joudumme tiukentamaan niitä nopeasti uudelleen. Näin on käynyt esimerkiksi päästörajoitusten osalta. Yritysten kannalta säädösten muuttaminen viiden tai kymmenen vuoden välein ei ole hyvä investointiympäristö. Meidän olisi siis asetettava riittävä kunnianhimon taso nyt, joka on linjassa vuoden 2050 tavoitteiden kanssa.

Kestävä rahoitus

Kestävä rahoitus on yksi suurimpia muutoksia, joita meillä on edessämme. Suomi on ollut EU:ssa aloitteellinen kestävän rahoituksen toimintasuunnitelman ja aloitteiden eteenpäinviemisessä. Nyt on aika ottaa seuraavat askeleet ja laajentaa kestävää rahoitusta globaalisti.

Selonteossa olisi ollut syytä mainita kestävä rahoitus. Suomen tulisikin toimia EU:n kestävän rahoituksen ohjelman kunnianhimon tason ja datan saatavuuden parantamiseksi. Kestävän rahoituksen kriteerit ja muut elementit pitäisi ulottaa julkiseen talouteen sekä talouspolitiikan eurooppalaiseen ohjausjaksoon, sekä ottaa huomioon muissa aloitteissa, kuten kiertotaloudessa.